

Antal Balázs

TALÁLT GYEREKEK UTCÁJA

Azt gondolom ma is, valaki fönről dobálta ránk a bajt, másképpen nem lehetett sehoggy. Mert nem akart itt senki se rosszat másnak igazából semmikor, mégis mekkora utálat gyűrűzött körülöttünk. Kapálózhattunk, ingathattuk a fejünket, annyi maradt nekünk, egyebet nem tehattünk. Álltunk a kapuban, nézelődünk, se jobb, se rosszabb nem lett attól. Eső se esett gyakran hónapokig. Nem jó emberek laknak errefelé, úgy mondják, azért. Ha meg mégis megborult néha az ég, az se biztos, hogy jót hozott nekünk.

– A nyavalya törje ki, nyakunkon van már a baj megint! – mondta ki végül valamegyikünk, pedig eszünkbe se jutott, hogy összebeszéljünk, és nem mondtuk másnak se, a nem utcabelieknek, hogy mi a kínunk. Rá kellett jönniük persze maguktól is egyszer, hogyne, amiatt feküdtem és keltem napok hosszat azzal, eljönnek kaszákkal, kapákkal, elkergetnek minket innen, fussunk, amerre látunk, ameddig a lábunk bírja. Nyavalyatörős lesz a vége is, ahogy az eleje is az volt. Akkortól kezdve van, hogy csak olyankor tudok megnyugodni, ha mélán ülhetek az udvar szögletén a fabódémban, a magam kis titkos rejtékén, pár percre elvonulva minden gond elől. Mert amíg lenről elmúlt lakomák maradékát szagolgom, tudom, hogy nem érhet meglepetés.

Utoljára Gabulya Rózsa járta meg, hogy itt szájaskodott. Én mondtam neki, hogy állítsa le magát, maradjon kintebb, de nem hallgatott rám. Aztán meg már megnézhetette magát, csak feküdt otthon, úgy látszott, az utolsókat rúgja. Borzalmas kínjai voltak, nem tehettem róla. Mért éppen ő úszta volna meg, amikor annyi jó barátom vészett el. Egy darabig járkált ide egyik is, másik is, azután többet meg se moccant, csak feküdt egy helyben, egyformán mindegyik. Volt köztük öregebb, fiatalabb, jobb és rosszabb ember, paraszt és bányász és még egy híres zenész is, amikor bajban van, nincs közte semmi különbség, csak nyújtja a kezét, csak tátog meglepetten, mert odabent hirtelen elfogy a levegő, és minden járatot eltöm a genny, az lesz a vége. Láthattam százszor is, hogy megy, mégse tudtam elhinni, amit rebesgettek, mert nem hittem soha se babonákban, se csodákban, és azt hittem, nem is hiheti igazán senki, vagy hogy aki elhiszi, és mélyen meg is van győződve róla, annak valami nyomás van a fejében. Azt beszéltek a soron is, a faluban is, hogy rontás ül az utcánkon, elejétől végig, attól pusztul el mindenki, aki beteszi hozzánk a lábát. Sokáig azzal áltattam magam, bolondot beszélnek.

Kellett egy kisgyerek, mindenképpen kellett. Régebben akadt is úton-útfélen errefelé, elég volt csak kimenni a kertbe, széthajtani a lapuleveleket a villanyoszlop tövéen, vagy kilépni az erdő széléig, itt is, ott is gögicsélhetett bármikor egy-egy lilára fázott apróság. A Lépes fiút is a Velyvából hozta az apja. Bogarászás közben akadt rá nagy kalapú tinórák tövében, ezért, bár pár napos lehetett akkor, mint aki évekig bujkált közöttük, örökkön gombaportól tüszögött, s maga körül fülledt, tikkasztó szagot árasztott. Szerettem nagyon, és ő is viszont engem, igaz szerelemmel, emésztő szenvedélyel. Nincs már velem, végleg elhagyott, kegyetlen szívvel, mégis keserű könnyeket hullattam utána.

Nem úgy kezdődött a mi barátságunk, árnyas, sete-suta hajnalokon, lopva, titkolóz-

va. A poros nyári utcán, árusok, bábosok sátrai közt szólítottam meg először, hogy jöj-
jön a kocsmakertbe, hogy agyba-főbe verjem.

- Micsoda gombaszagú cigány vagy te – mondtam neki.
- Nem vagyok cigány – vágott vissza.
- Gyere a kocsmakertbe, és döntsük el.

Engedelmesen jött utánam, ott aztán megütöttem, elesett, bele is rúgtam, futott az orrából a vér, akkor hagytam abba. Nem ütött vissza, és nem védekezett, nem sírt és meg se nyikkant közben végig, kicsit rosszul is esett így, nem verekedés volt, csak néma ütlegelés, hallgatag rugdalózás. És mikor sötétedéskor visszasompolyogtam, ott volt még mindig, mintha visszavárt volna. És akkor is csak odatartotta az arcát.

– Hülye vagy, nem akarlak bántani – mondtam neki –, nem akartalak igazából az előbb se.

Akkortól kezdve együtt kószáltunk, kóboroltunk a házak között és a falun kívül, és megfogadtuk, hogy örökre barátok leszünk, nem állhat közénk semmi. Gyerekek voltunk még, fogadalmunk mégis sokáig megtartottuk, sőt, ahogy az idő telt, barátságunk szálai egyre szorosabbra fonódtak. Am egy napon egyedül maradtam, hangos szisszenéssel pattantak el a szálak, és aztán nem sokkal ő elment a hegyek közé. Valahol ott él ma is a rengetegben, és ördög tudja, merre barangolhat. Azóta még jobban gyűlölöm a hegyeket.

Amikor dög van a kertben, jó, ha az ember zárja a kaput. Még csak az hiányzott volna, hogy valami gyerek a közelébe menjen. A Rózsáék kutyája volt az a dög, mindig átszökött ide. Nagy volt és riasztó kinézetű, ki se mertem menni a viskómból, ha megjelent. Amikor felfordult, sokáig azt se vettem észre. Csak hogy ott fekszik és jó bűdös, akkor dobáltam is, de már nem mehetett odébb. Olyan szaga lett hamar a tűző napon, a szomszédok is be-beszóltak, ha kint láttak.

- A Rózsáék kutyája?
- Hát. Bűdös, mint a rosseb.
- Mér nem zavarod el? Takarodsz, te!
- Hagyjad, majd elmegy magától, ha éhes lesz.
- Addigra megfúlunk, süsd meg!

Nem ment el, és nem is fulladtunk meg, de Rózsáék azt hitték, én tettem el láb alól. Pedig amikor először meg mertem dobálni, akkor is döglött volt. Ezért jött át kiabálni Rózsa egy napon, hogy aztán ő is csak vergődjön otthon, a nyálába fúlva.

- Nincs neked eszed semmi, te hülye buzeráns, te! – ordította.
- Fogd be a pofád, és tágulj innen – mondtam neki, mikor meguntam.

Nem valami vidám dolog rossz szomszédok, irigyek között élni. Nehéz úgy kibírni, hogy folyton összehúzott szemmel figyelnek, még ha nem is a közvetlen, csak a kertszomszédok is. Nahát ezek engem úgy méregettek, darabokra hasadozott a házam, hogy végül bemenni se mertem már. Azóta a kis kunyhóban, a nyári konyhában van a szállásom. Apró lyukacska ez, a rossz dikó, a sparihét, az asztal meg a kredenc mellett felesleges is a két hokedli, mert ketten nemigen férünk benne, de magamnak elég volt, nem is szóltam semmit. Ám még ezt is irigyelték tőlem. És irigyelték a lugast az udvaron, a lócat alatta, a kertet és a kutat, mert a másik soron, ha van is benne víz, olyan, hogy lemarja a kádról a festéket, ha beleeresztik. Pedig sose mosdottak, és egy korty vizet meg nem ittak egész életükben. Azóta van ilyen nagy szájuk, hogy Lépes Bandi elment, addig nem mertek szólni semmit, legfeljebb sunyítva, éjszaka próbálkoztak valami aljassággal. Bánom is nagyon a dolgot, és nemcsak én, hanem mások is a soron végig. Azért tört ki belőlük is a keserűség.

Mert egy nap átjött hozzám Cukor Berci, a közvetlen szomszédom, és láttam rajta egyből, hogy bajt szimatol, már mikor kiakasztotta a kapun a drótot. Ültünk a lugas alatt, pipázgattunk, nem tudta elkezdni, és nem is akartam, hogy elkezdje, de végül valahogy csak odakanyarította mégis.

– Valami nem stimmel, süsd meg.

– No!

– Tudod te. Nagyon jól tudod az ilyesmit.

– Milyesmit?

– Tudod te jól, mi a bajom. Az, ami neked. Egyszer még elkergetnek minket innen.

És aztán elkezdte sorolni, fájt tőle a fejem. Hogy ez meg az így járt, mind feldobta a talpát, akik hozzá jártak, aki meg itt lakik, sosincs semmi baja egyiknek se. És hogy ne tegyek úgy, de én úgy tettem.

– Az élet ilyen, az egyik megdöglik, a másik meg még vánszorog tovább – mondtam neki.

– De nem érted, mit mondok?

Búcsúzáskor intettem, ne nagyon beszélgessem ilyesméről, mert majd még furcsákat mondanak róla, de akkor már régóta sugdosták mindenfele, hogy nyavalyás a mi utcánk, és kezdték elkerülni, és ha a faluban jártunk, minket is elkerültek, ugyanúgy, ahogy gyerekkorunkban is meggyűlt a bajunk a többiekkel, folyton csúfoltak minket, és ha valami baj történt, egyből miránk fogták.

Egyszer is a Lépes fiú a patakparton üldögélt, amikor rátaláltam. Akkor már régóta kerestem, madarat lesni indultunk volna, de ő nem jött el, ahogy megbeszéltük. Sírt, bögött a parton ülve, nehezen tudtam kiszedni belőle, mi baja. Aztán a foci pályára mentem, ott labdázta a Szatmári fiúk meg a többi gyerek, parasztok, bányászok gyerekei.

– Beállok – mondtam. – Kivel vagyok? – de ők felkapták a labdát.

– Vagy ám anyáddal éccaka – köpte Csordás Miklós. Felgyűrtem az ingem ujját.

– Üssed, Csordás, aggyá neki! – kiáltoztak a többiek.

Letepertem, ököllel vertem a fejét, ő az oldalam ütötte, a térdével próbált megrúgni, de ráültem.

– Kurva zabigyerek – hörögte.

Felrepedt a szája, és már láttam, hogy sír, akkor leszálltam róla, de még belerúgtam. Valaki nekem ugrott, félrelöktem.

– Szatmári Pistiért jöttem – mondtam, mert ez volt az igazság, a többiektől nem akartam semmit.

– Velem kezdjé, ne a kicsivel – állt elélem Batyu Jankó, egy kövér, erős gyerek, mert az ő öccsét löktem el az előbb.

Batyu Jankó később úgy járta meg, a hátsó utcán lakott, a Rózsáék során, a kertjeik a mieinkkel összeérnek, ő meg nem szégyellte meglett emberként se átlépni a gáton, hogy megdézsmálhassa Mamuka almáját. Hát így kapta el őt is egy nap a rossz-baj. Akkor a foci pályán még kevéssel megúsza. Fejjel szaladtam neki a hasának, újra kezdődött az ordítózás. Harapott és karmolt, véresre csikarta a hátam, én meg majdnem megfojtottam. Aztán egyszerre mindenki elhallgatott, mert odajött egy ember, valamelyik apja.

– Nem hagy minket játszani.

– Idejött verekedni – árulkodtak.

– Takarodj a csordádba, hülye majom gyerek – fogott fülön az ember. – Ha volna apád, megmondanálak, szíjat hasítana a hátadból, te nagy ökör, te.

Eltaszított, hogy elestem, de felpattantam egyből, utána köptem, azután szaladtam. Bandi még mindig ugyanott ült, kavicsokat dobált a vízbe a békák közé. Nagy zöld varangyokat fogtunk ki a vízből esténként, és egy fához csapdostuk őket.

– Adtam nekik – mondtam, hogy megvizsgáljam.

– Felpofoztad őket?

– Még meg is rugdostam.

– Nem lett volna szabad. Nem kellett volna.

– Nem a kurva anyját! Olyan mulya szájú vagy te, szidhatják apád, anyád.

– Szidhatják, egyik sincs.

– Hát akkor ki nevel téged, ha nincsen egyik se? – kiáltottam rá, utáltam, mikor nyavalygott.

– Az nem ugyanaz. Mikor az anyámat szidják, nem Csócsik Erzsókra gondolnak.

– Nem hát, mit tudod te. Nyikhaj cigány vagy, az az igazság – mondtam, és felálltam, mert elegendő volt már ebből. – Gyere, fogjunk békát.

– Nem vagyok cigány. És most nincsen kedvem hozzá.

Később is sokszor kellett még megvédenem, mert ő sose emelt kezét senkire, mégis a végén tőle tartottak jobban, nekem csak a rossz hír jutott, meg a lenézés, mert talált gyerek voltam, ahogyan ő is, de engem nem egy nagy család, csak egy özvegy-asszony vett magához, akivel nagy szegénységben éltünk. Rám kiabáltak, hogy én vizsgálgatok, ezt meg azt adok neki cserébe a gondoskodásért, de ez nem volt igaz. Láttam én soknak az apját járni hozzá, de tudtam, hogy hallgatnom kell erről, sokkal jobban járok. Csak nehéz volt néha nagyon megállnom. Tőle örököltem a portát, az öreg házat. És ugyanúgy ideje lett volna magamhoz venni egy kis csibészt, ahogy ő hozott a házához engem.

Mamuka hosszú, alacsony háza a középső a soron. Nagy bimbójú, színes virágok bődíjtják az embert a járda mellett sokféle illatukkal, a kaputól egész a nyári konyháig. Csakis kipirulva, vidáman lehet benyitni ezek után hozzá. Ő a legvénebb a soron, jóval előttünk, kapálás közben lelték Boroszlóban, egyikünk se látta lánykának, fiatal-asszonynak, csak olyan egyforma vénnek mindig. Talán ezért lett úgy, vagy ki tudja, mért, mindenki Mamukának hívta a soron, akiknek nagymama, ilyesmi amúgy nem jutott egy sem. Mióta az eszemet tudom, tíz évek során semmit se változott, lehet, nem volt már hova öregednie tovább, azért, csak a lába lett egyre rosszabb, meg beszélni volt vele nehéz, mert füt-fát belekevert, ha valamiről megkérdeztük. Mi meg már csak olyanok voltunk, mindenről megkérdeztük őt, ami az eszünkbe jutott.

– Mamuka, baj van – mondtam neki egyszer, mikor már a patakcsobogással is az úszott lefele, hogy nyavalyás a mi utcánk.

– No?

– Nagy baj van, Mamuka.

– Üjjé le, egyé kalácsot.

Szegényes, kis nyári konyhája volt, repedezett hokedlivel, foltos matracú, nagy dívánnyal, a sarokban rozsdás, lengő vasú sparhét, de a túrós kalácsot azon is nagyon finomra tudta csinálni. Elmondtam neki, mit beszélnek rólunk, és elmondtam azt is, mi az igazság. Mamuka közben a fogsorát igazgatta, hümmögött, meg-megvonta vállát.

– Bajnak baj van így is, úgy is, de nem ez a nagy baj – kezdte, mikor befejeztem. – Avvót, mikor a Meskó Józsival szembegyöttem. Nem ismerted má te, fiatalok vattok tük hozzá. Annak a zunokája jáccik Pesten a zenekarba, mer mind hegedűtek azok, esszóval muzsikusok vótak. Itt laktak régen a Vacsuék közébe, ne. Oszt én láttam, mikor gyöttem, mentem, a padon út a kerbe, hegedűt, oszt köszönt mindenkinek, akkor

hatta csak abba. A Matyik bácsinak meg vitte utána a cekkert, mer addigra a zöreg má mindég elfáradt, mire odáig elért, mer amott fenn lakott ne. Oszt eccer oszt gyöttem, oszt ő is gyött vissza a Matyik bácsiéktó, osz köszönt, hogy csókolom. E, aszontam neki, csak nem rossz mán a szemed, hogy öregasszonynak nézel. De monta, hogy bijony amhá maga. Na az nagy baj vót, az nagy bajom vót nekem.

Ma már, hogy Farkas Aladárt is agyonvágta a rosseb, nem muzsikál senki a faluba. Ő még megtette, mert olyan ember volt, a tornácon hegedült, mindenki hallhatta. Ki is ültünk a padokra, lócákra, elhallgattuk egész délutánokon át. Néhonnan az is halatszott, énekelnek hozzá. A mi utcánk meg olyan volt, néha megesett, ha mi is rázendítettünk, hogy csak úgy visszhangzott a környék, még a Templomhegyén is lehetett hallani. Egy nap aztán itt esett össze a kerítés tövében, mikor elfele ment. Azt mondták, trombózis vitte el, de hát másképpen gondolta mindenki valójában. Nagyon-nagyon fájlaltam az ő pórul jártát, jóval idő előtt dobta fel a talpát. Jó szándékú ember volt, hét faluban híres zenész, ha átjött, csak poharazgattunk, beszélgettünk, néha előszedtük a kártyát, volt, hogy hajnalig vertük jókedvűen a blattot. Máskor beállt a lugas alá, nyakához illesztette a hegedűjét, sötétedéstől hajnalhasadtáig is el-elcincogott. Azóta sok idő eltelt, s Gabulya Rózsa esete idején nem járt már senki se hozzám a faluból, csak a sorról jött át néha egy-egy jó komám, hogy kisopánkodja magát, mert nem köszöntek neki a boltban vagy a zöldségesnél. Egyedül Tövikeséknek nem volt okuk panaszra. Az ő kapujukban mindennap ott ásitotak jó páran már hajnalok hajnalán.

– Jolánka néni – suttozták sebesre szikkadt torokkal a pirkadatban, és Jolán már jött is, kezében az üveg és a stampedlis pohár.

Fura eszűek a falunkbeliek, mert miránk köpködtek, hozzánk se szóltak, ha teheték, elkerülték még a tájékunkat is, de Jolánhoz bemenni sokáig megvolt a merszük, pedig végig kellett baktatniuk az egész soron hozzá. Mígnem aztán egyszer mégis meggyávtak, másokat, utcabeli gyerekeket szalajtottak be inkább, és ott várták meg a hídnál, hogy hozza az itókát. Jolán kitöltötte a féldecit, az meg vitte nekik, de csak egy pohár volt, valamelyik felhajtotta, a gyerek már szaladt is vissza, hogy töltsé újra, őt forintért szaladgált poharanként, és kifizették, igaz, morgolódtak. Moroghattak akárhogy, Tövikes Jolánnak nem volt otthon több, csak az az egy kicsi pohár. Felváltva nevettek rajta és tartottak tőle. Akkor nevettek ki nagyon, régen, mikor napokig rosszul volt, és fájdalmai voltak, ha a vécén ült is. Egy nap aztán beállított az orvoshoz, újságpapírba tekert csomagot vitt el hozzá. Ott bontotta ki az asztalon, kicsi, fekete, szikkadt gumók, gubicsok görögtek elő belőle.

– Hát ez mi, Jolánka néni? – kérdezte az orvos.

– No itt van – válaszolta. – Nézze meg, ilyet szarok.

Azt az orvost is, régi, jó embert, elnyelte azóta az idő, Tövikes Jolán meg még most is vidáman töltögeti a pálinkáját reggel is, meg este is, és tartanak tőle, az van soron. Különben mi lenne velük fél öttől hétig vagy este kilenc után, ha egyszer megharagszik, és nem jön elő a kispohárral, akárhogy kérlelik. Épp ezért, akár itt álltak a kapu előtt, akár a sor elején, a hídon, nem szóltak egy rossz szót sem semmire, ha eszükbe jutott is, és eszükbe jutott, egészen biztos, akkor is elvitték innen magukkal máshová, ott eresztették ki, mondjuk a kocsmakertben, ahol Jolán nem hallhatta, ott aztán bírták a magukét mondani órákon át. És mért pont ne én ültem volna ott, amikor rákezdtek, Cukor Bercivel egy árnyékos asztalnál, nem messze attól, amelyiknél Jockó, a Rózsa ura mesélte cimboráinak, hogyan kínlódik otthon az asszony, hogy csak fekszik, és habzik a szája, nem bírja a karját se megemelni már. Dagadt erek futják körbe a lábát,

peregnek ki a fogai, egyszóval egészen odavan. Nem volt jó asszony, én sosem szerettem, de sajnáltam igazán, és azon igyekeztem, el ne vörösödjek, de éreztem, hogy mégis. Pedig hát le se bukhattam, mert nem csináltam semmit.

– De mitő lett ez veled? – kérdezték Jockót.

Egy darabig csak hümmögött meg morgott magában, nem értették, mit mond, megint rákérdeztek.

– Mi lelte vóna – mondta akkor hangosan, indulatosan –, megizéték valahogy ezek el!

Megdermedtünk, de nem néztünk oda. Várható volt, hogy ide fog ez kikeveredni, mégse hoztuk addig egyiket se szóba, hogy menjünk gyorsan elfelé onnan. A másik asztalnál akkor csönd lett, minket bámultak, egyenest a képembe láttak, talán dühítette őket, hogy még csak oda se figyeltünk, pedig dehogyisnem figyeltünk, csak tettünk, mintha.

– Nem hajjátok, he! – szóltak oda végül.

– Kicsoda? Mink-e? – néztünk föl ártatlanul.

– Tík hát, ki más.

Nagyon hadakozókedvükbe jöttek, de mi akkor gyorsan összekaptuk magunkat, amúgy is feszes izmokkal ültünk, és már ott se voltunk. És nem néztünk hátra, hiába kiabáltak még messzire is utánunk. Másnap aztán hallottam, a hangoskodásra sokan odagyűltek, és mind bólogattak, és igazat adtak Jockónak. Tartottam tőle, hogy bosszút forralnak ellenünk, de nem lehetett azzal csinálni semmit. Egyszer már kijutott nekem ilyesmiből, akkor még itt lakott Lépes Bandi. Éjszaka bedobták az ablakot, a csörgésre riadtunk fel. Jöttek pár éjjel, de kitoltunk velük, mert nem foltoztuk be az üveget, így aztán nem volt mit betörni tovább, hát elmaradtak. Jockó viszont már napkeltekor a hídon toporgott, szalajtotta a fiút Jolánhoz, addig bírta és nem tovább. Figyelgetett befele ugyan, a korlátra támaszkodva, de nem mert szólni, hogy egyedül volt, csak a patakba köpdösött. Kétszer fordult a gyerek, láttam a nyári konyha ablakán, Jockó a poharat is majdnem lehajította a torkán, olyan mohón nyeldekelt.

Egyre gyakrabban lestem én is a Jolán kapujába. Ültem a vécén, a magam kis árnyékos rejtékén, gondolkodtam, mert csak ott tudtam nyugodtan gondolkodni egy ideje már, résnyre nyitva hagytam az ajtót, bámultam kifelé arra a kapura, s közben apránként eszembe jutottak régi dolgaim. Eszembe jutott, hogy éppen ott álldógáltam egy nap, abban a kapuban, mikor megtudtam, hogy Borba Bélának egy kisfiút találtak a falu szélén kintebb, Nagy-Horsóban az éjjel. Ritka ünnep ez mifelénk mostanában, azóta nem is történt újabb ilyen eset, és azelőtt is már csak jó régen, pedig valamikor hetente, havonta termett egy-egy eltévedt csöppség, anyátlan-apátlan teremtés a kerítés tövében, vagy bepólyált csomagban várt egy ágrólszakadt árva a kapu előtt. Olyankor az egész sor Mamukánál toporgott, mert mindig hozzá vitték el a gyerekeket, ott mutatták meg mindenkinek a kis jövevényt. Az asszonyok ajvékoltak, a férfiak meg kézről kézre adták a boroscancsót, Borba Béla savanyú, torokkaparó borával, aki nagyon boldog volt, mert ő is éppen onnan, Nagy-Horsóból került elő annak idején, borzas fejjel, üres gyomorral, és eleséget követelt teljes erővel, amíg egy jó asszony cseccse be nem tömte a száját. Mamuka közben hozzáértő kézzel bontogatta a pelenkából a csecsemőt, merthogy egészen újszülött volt még az apróság.

– Mi ez a csimi-csomó, csak nem a töki meg a golyó – gügyögte közben.

Az a gyerek a Jónás nevet kapta, és én lettem a keresztapja. Talán csak azért hívtak engem, hogy vigasztaljanak, mert nem sokkal azelőtt költözött el végleg a sorról Lépes Bandi, és én teljesen egyedül maradtam. Mert bár sok keresztfiam volt már, ma-

gamé nem volt egy sem, csak nekem nem volt, meg Bandinak, és persze Mamukának, neki csak unokái voltak, jó sok, mindenki az ő unokája volt a soron, hadiárvány, egykori szökevények. És akiket azok találtak, akiket mi találtunk, azok is mind. És amúgy is nagy szerencse volt ez, ha egy ilyen csöppség került a sorra, egyből jóra fordult minden, ami addig balul kiütni látszott. Akkor épp az volt, a lábasjóságaink hullottak, mint a pelyva, mert a szélső utcákban, amilyen a miénk is, könnyen előfordult, hogy mérgezett pockok kerültek elő a földből. Hát utána mind erőre kaptak, amelyik nem murgelt meg addig, és soha többé nem fordult elő olyan vész mifelénk. Ez járt a fejében napra nap, belém fűrődött, mint vasszög a szikkadt fába.

Akkor kezdődtek azok a nehéz álmú éjszakák. Mert hangokat hallottam a ház körül, és árnyakat láttam mozgolódni szerteséjjel. Az utca csöndes volt, a lámpák alatt mozdulatlan sötét bíborlott, de köröttünk, mintha valami hangyaboly útja kerülne meg minket, darabosra töredezett az éjszaka. Kopott gumicsizmán tört meg a kósza fény, felvillant egy-egy szűrös szempár, kavicsok zörrentek, ágak zizegtek, egyéb nem történt. De annyiból is tudtam, hogy itt vannak, és nagyon figyelnek, és sötét dolgokat forgatnak a fejükben. Mi meg tehetetlen vének vagyunk, félős gyerekekkel. Másnap el is jöttek hozzám sorban a szomszédok. Megszeppenve üldögéltek a padon a lugas alatt, nem mertek szólni semmit. Rövidesen ennek is vége lett, volt még pár olyan éjszaka, és ki se merték tenni a lábuk az udvarról. Valahonnan távolról rádió kiabált, itt még a szél se rebtent. Gabulya Rózsa odahaza, felpolcolt ágában csendesesen küszködött.

Értettem én, persze, hogyne értettem volna, hogy most az ő esetéből lett ez a felfordulás, hiszen sajnáltam én is, de hát míg jobban volt, ugyanúgy nem szerette más se, ahogy én, különösen az ura, Jockó nem. Küzdöttek ők hányszor, de hányszor, míg, úgymond, nem volt semmi baj. Volt egy lovuk meg szekerük, Jockó azzal járta az erdőt, szedte a letört gallyakat, kis fákat, és mikor hazafelé tartott, hogy befordult volna a sorra, már előtte messziről ordított, még a Templomhegyére is kihallatszott, úgy.

– Rózsai, a kurva anyádat, nyitod má a kaput?!

Gyorsan ki kellett találni valamit, ami sose ment nekem. Életemben egyetlenszer sikerült erőt venni magamon, valamikor nagyon régen, a fogam csikorgattam akkor is, de nem volt idő hosszú tanakodásra. Bányatűzkor történt ez a somszályi aknában, mert Lépes Bandi lent maradt, le kellett ereszkedni utána. Akkor nem találgattam, nem számígtattam, hogy lenne jó, mentem a többiek előtt, siettem nagyon. A két karomban hoztam fel végül, még a bőre alól is széndarabok kerültek elő. Magából a tűzből azután nem sokra emlékszem, úgy berúgtunk később. Nos hát az az egy alkalom volt életemben, amikor egyből mentem, mégse siettem el a dolgot.

Bejártam aztán a kertek alját, kóvályogtam a Pallagon, elmentem Boroszlóba a kukoricarendek közé, a Velyvában a tünórák tövében keresgéltem, Nagy-Horsóban meg a térdig érő zúzos avar között, mindhiába. Ugyanaz a szikkadt völgyvidék fönt is, meg lent is, kiégett fű, esőre áhítózó fekete szántás, fülledt erdők, semmi egyéb. És ha megláttak, még az udvarról is bementek a házba, hogy ne kelljen köszönni se nekem, megkérdezni, hogy vagyok, hova megyek. Bántott a dolog, de legalább akkor még más nem akart bántani, ám mert ettől is félttem, úgy igyekeztem, ne is nagyon vegyenek észre, de persze hogy láttak úgy is, hiába nem akartam ingerelni őket. Hiszen nem számíthattam senkire, tanácsot is csak Mamukától kérhettem, a többiek addigra nagyon berezeltek. Mamukát meg nem izgatta a helyzet, tett-vett, mint máskor, kipucolta az udvari kemencét, még süttött is benne, amit évek óta nem tett. Alig tudtam leültetni

magam mellé, hogy hallgasson egy kicsit ide, de mintha a falnak beszéltem volna, akkor is olyan volt. Erőltette a kalácsot, nem lehetett neki ellentmondani.

– No csak vegyé! Ne féjj semmit, amit megeszel, a lesz a tied. Aztat nem veheti el tőled senki – kínálta.

Ilyenkor venni kellett, nyammogni az édes tésztán, amúgy finom volt nagyon, de nem azért, mert dicséretet Mamuka sohasem várt. Csak egy-két falat után lehetett újra megkörmökeezni. Egy darabig pislogott, kicsúsztatva és nyalogatni kezdte a fogsorát, aztán elrévedt szemmel mesélni kezdett.

– Jaj, a papkért is mijen szép vót jánykoromba. Akkor még a plebános úr is ott lakott, ma má nincsen asse, he. Üresen van a nasszép paplak. Beszökdöstünk, há, iskolaszünetbe, de nem örüt a tanító, pedig a pabbácsi megengette, aszonta, szeggyük a körtét, oszt együk. Ojjan jó vérbéjjű körtéje nincsen máma má senkinek se itt la. A Jolánka is ott vót, há. A fenyőn vagy a háccsón. De tán mégis a zelűső fenyőné. Mer vót sok ijjen fenyőfa, de oszt kivakdosták téllire eccer, meg elvitték a templomba karácsonfának. Osz két ijjen nagy vót, egy előró, a zút felő, egy meg hátú. Osz a zőreg Töviskes papót megfogatták, hogy tarcsa rendbe, há. Úgy vót, fijam, úgy.

Akkortájt, ha nem kerestem, megtaláltam a bajt úgy is. Elég volt csak végigmenni a nagysoron, azonnal ott volt, nem kellett tovább kutatni utána. Akkor már hiába mondtam, hogy kellett a rosebnek, nem érdekelt senkit. És ha merő óvatosságból még csak nem is az úton, hanem a patakparton mentem, hogy ne lássanak, akkor se volt jó. Mert a kissorról a gyerekek berúgták a vízbe a labdát, én dobtam vissza nekik, de úgy néztek rám közben végig, gombóc nőtt a torkomba tőle. El is fordultak, hogy mennek, meg se köszönték, azt már nem hagytam annyiban.

– Nem tudod-e, mit kell ilyenkor mondani?

A fiú, akinél a labda volt, megállt, bátortalanul fordult volna hátra, de a többiek nem engedték.

– Hozzá se szójjá, Pisti, ne mongyá neki semmit! – figyelmeztették.

Fejembe szaladt az ideg egyből, ennyi elég volt nekem.

– Az anyád istenit! Hogy híjják apád? – kiáltottam rájuk, de akkor már futottak, vissza se néztek.

Hamar elszállt a haragom, mert hozzászóktam már az ilyesmihez, és meg se marad bennem, ha nincsen belőle semmi. Márpedig lett, mintha bántottam volna őket. Esteledett, a padon ültem a lugas alatt, amikor nagy kocsi állt meg a sor előtt, a hídon. Nem szállt ki belőle senki, csak dudálni kezdett. Gondoltam, szóból ért az ember, de addig túlkölt, végül mégiscsak odamentem. Az erdész volt az, Végh Lajos, szigorú, rendet szerető ember, sosem szokott erre járni, és most mégis eljött. Hogy valami nem stimmel, tudtam ebből.

– Gondolhatja, hogy nem szívesen jöttem – kezdte, mikor kiszállt, de akkor is csak úgy állt meg az ajtó mellett, hogy köztünk legyen a kocsi.

– No, hát én se repesek, ha maga nem örül.

– Maga csak ne is repkedjen. Nincsen rá oka egy szál se.

– Aha. Pedig ráérnék. No oszt mit akar tőlem?

– Mit akarnék, tán nem tudja? Itt sose szólt bele senki a maguk dolgába, nem?

– Milyen dolgunkba?

– Jaj, hát jól van, mondom én, ha azt akarja. A maguk kettejük dolgába Bandival. De a gyerekektől tartsa távol magát egyszer és mindenkorra, ha nem akar nagyon rosszul járni.

Egyebek mellett a fejem is sajgott kegyetlenül Lépes Bandi lakodalmán. Egész éjjel húzta a zenekar, Aladár kitett magáért, én meg az asztal alá dugtam a fejem, és a fölemre tapasztottam a tenyeremet, olyan rosszul voltam. Később hánytam is, kísírtam a szemem, annyira kínlódtam, úgyhogy emlékezetes maradt számomra az a menyegző. A menyecsketánc előtt hozták be Borba Béla tehenét, pöttyös rongyot húztak a háttára, fejére valami kendőt kötöttek, de akkor is megijedt a jószág, végigfosta a násznépet sugárba, hogy mindenki menekült. Egyedül ezen tudtam később is mosolyogni. De leginkább nem is gondoltam vissza rá, mert egyből összeszaladt az a keserű íz is a számban, ami onnan volt ismerős, arról a napról, és megint összeszorult a gyomrom ettől, mint aznap, amikor Lépes Bandi feleségül vette Vacsu Margót.

A düledező oszlopokhoz szögezett, letaposott kerítésen túl burjánzó ősvadon lett a régi kert, gáncsot vető gyökerek hazája. Az édenszagú gyümölcsös fáiból derékban fölmetszett nagy sebek maradtak csupán. Régóta nem jártam arra, volt mire rácsodálkoznom. Bejártam keresztbe-kasul, nem kellett félni már a harapós kutyáktól, nem őrizte senki, semmi az egészset, nem kellett senkinek a plébánia, a papkert, ahova, gyerekkoromban mindig azt gondoltam, maga az Úristen ültette a fákat. Üres kézzel lábaltam ki végül belőle, szomorkodva indultam hazafelé, mert a semmire ment el az egész nap, csakhogy aztán estére még az erdősz is felidegesítsen. És hiába mondtam Cukor Bercinek, hogy milyen mocskok az emberek, mással volt nagyon elfoglalva. Még csak annyit se mondott, hogy jól van na, igazam van.

Így aztán keserűen kínlódba telt az az éjszaka is. A keresztfiaimnak megint elmondtam a mesét az emberről, aki az erdőben lakott, néztem a kicsi, nedves szemüket, és úgy mondtam a sorát a szomorú históriának. De ahogy a történet véget ért, és a gyerekek hazaballagtak, nagyon egyedül maradtam az óriás-pöttöm nyári konyhában, és nem is várhattam, hogy valaki betoppán hirtelen, nagy vidáman. Nem tudtam aludni se, csak ültem a padon a lugas alatt, és eregettem a füstöt egykedvűen. És valamikor az éjszaka közepén egyszerre ráeszméltem, hogy a sötét kertek felett lebegő homályokon túlról fény pislákol, és azt figyelem hosszú ideje már, mégse vettem észre. Mamuka volt az, aki nem tudott aludni éjjel, és nem tudott aludni nappal se már, mert azt szégyellte volna. De ez csak akkor derült ki, amikor utána mentem a fénynek, s az udvarán kötöttem ki.

– Sturmánnak kapátuk valamikor Úszót, ott vót a Bercike – mesélte Mamuka aznap éjjel, hogy elmondtam neki, mi bánt –, nincsen má ott semmi, csak a nagy gaz meg azok a baptyisták vágó mik. Gyönnek má ide mindenfélék la, mer elment má minden okos ember innet, osz nekünk mondhatnak akármit, mink má mindent elhiszünk. De harakszok a Bot Bélára is e, hogy hát nincs-e neki rendes hityi, mit értetlenkegyik má örekkorára. Azé van e, mer nincsen se papónk, se orvosunk. Oszt aszongya eccer a Baku Marcsa, hogy nem hajjátok tík, valaki rí itt. Á, montuk neki, ki rína, nem is hallotunk semmit. De Marcsa csak monta, mi meg, hottélleg, valami őzike híjja a zannyát. De ő má annyira, hogy csak bement oszt a zerdőbe.

Másnap vettem észre, hogy jönnek utánam az utcán. Nem feltűnően, ha én a nagysoron, ők a kicsin, ha én a presszóhoz, ők a bolthoz, de azért a sarkamban vannak mindig, és vigyáznak nagyon, nehogy szem elől tévesszenek. Mégis el kellett szabadulnom tőlük, sürgős dolgom volt, ahová senkit sem vihettem magammal. A faluba is csak azért mentem, hallgatózzak ezt-azt, de hát mindenki befogta a száját egyből, ha jönni látott, és nem állt szóba velem.

– A számból is az jön hát, a franc essen belétek, szóba ne álljatok velem! – vesztetem el egyszer a fejem hirtelen, de megbántam nagyon, mert nem lett egyáltalán jobb tőle, őket meg most már szóval is ingereltem magam ellen.

Pár napig vesztég maradtam, de alig bírtam magammal. Gabulya Rózsa akkor már hetek óta izzadt, kiszáradás fenyegette, mert nem ivott semmit, éhhalál fenyegette, mert nem evett semmit, és lassan elkoptak az inai, mert nem mozgott semmit. És bár én makkegészséges voltam, abban a néhány napban én se mozdulhattam ki a portáról egy percre sem, úgy látszott, mert figyelték minden lépésemet, nyugtalanítottam nagyon a falusi népet. Muszáj volt otthon ülnöm és tépelődnöm régi dolgaimon.

Mégis elillantam, mikor meguntam a semmittevést, szürkületkor, nem vette senki észre, nekivágtam a Pallagnak megint, és nem mentem másfelé, csak a tehének nyomán, és aztán leereszkedtem a kopár domboldalról, hogy a szellős nyárfák közé érjek. Messzire elnyúlik az az erdő, estétől reggelig nem keveredtem ki belőle, és reggeltől estéig újra csak ott kalamoltam, bejártam minden zegzugát, vadkanok túrta sáncait, rókalyukakba bujdosztam, kiszáradt medreket jártam át, de üres maradt a kezem. Nem volt ott semmi, ahogy Mamuka megmondta előre. Nincsen már erőm tovább, azt gondoltam, nincsen már erőm sem.

És akármennyire igyekeztem lopva járnival, szöknival, sötétben, a faluban mindent tudtak útjaimról, csak épp azt hitték, rosszban sántikálok, hiába is mondtam volna, hogy pedig nem, mert nem érdekelt az senkit, amit én beszélek, akarhattam én minden ízemmel segíteni akár, nem hitték, és nem kellett nekik az én jó szándékomból, és hát nehéz is volt úgy nagyon, hogy mindenki elémbe állt, és azt mondta, elég, most már egy lépést se tovább. Akkor is elkaptak, amikor már hazafelé tartottam, a temető felett, egyszerre ott termettek páran, és körbevettek. Nem szóltak semmit, csak bámultak rám mélán, zsebre dugott kézzel, mintha bántani sem akarnának, mintha nem akarnának semmit, de semmit tőlem, de hát valamit mégiscsak akarhattak, másképp minek jöttek volna.

– Na mi van, most nem félték? – mondtam nekik. – Pedig a számból is az jön, a rontás, és jól vigyázzatok, ha valakihez hozzányúlok, az is kifingik. Ha van képetek egy öregemberhez ujjal is érni.

Azért-e vagy nem azért, végül elengedtek, megindultam egy irányba, és nem álltak elém, és azután már csak egyetlenegyszer tartóztattak fel, bár szakadatlan a nyomomban jártak, mert nem engedhették meg, hogy magamban mászkáljak. Szégyenszemre rozoga öregeket akartak felvigyázni, nehogy bajt csináljanak, hisz a fogadott fiúkkal, lányokkal mindig baj van, mert ki tudja, ki az apjuk, milyen vért örököltek, volt-e a szülőkből becsület egyáltalán, és nem érdekelte őket, hogy nem mi akartuk így, hogy velünk babrált ki jobban az élet, mert eleve úgy indultunk, hamar véget ér minden, hiszen ki számíthatott volna hosszú megmaradásra bokorban, hideg erdőszélen. De valamikor még laktak olyan emberek ebben a faluban, akiknek jó szívéük volt, és nem sajnáltak semmit se tőlünk, és ragaszkodtak hozzánk, nem eresztettek minket. Én már csak keveset láttam felnőttkoromban, akik annyira akartak volna vigyázni valaki másra.

– Most már az enyém – hallom álomban is a hangot, és akkor is ott lüktet a fülemben, amikor ülök a vécén.

– Most már az enyém – mondta Vacsu Margó, ahogy keringett felettünk a sátor.

– Most már az enyém – ezt mondta akkor is, mikor a bányából kihoztam Bandit.

Pergett a könnye közben, és csókolta a véres sebhelyeket, és éjszakákon át virrasz-

tott mellette, csak megmaradjon, és ő föl is épült hamar. Egy dobozban őrizgették a köveket, amik a bőre alá szorultak, most nálam van az a doboz, mert Bandi nem vitte magával. Pedig akkoriban sokat forgatta, tapogatta őket, hogy jobban lett, és megint erőre kapott. Markába szorította, morzsolgatta egyenként valamennyit, különös, ragaszkodásféle szeretettel, pedig tudta jól, hogy meg akarták ölni. Akkor már jó ideje nem mindig tudtam, mi jár a fejében, így aztán az is meglepett, mikor egy nap ebbe a dobozba rakta mindet, mintha emlékezni akarna olykor-olykor, de azután sohase vette elő egyiket sem, az az én dolgom maradt.

– Köszönöm, hogy kihoztad nekem – mondta akkor Vacsu Margó.

– Köszönöm, hogy kihoztál neki – mondta akkor Lépes Bandi.

Különös barátság volt a miénk, akkor éreztem leginkább szorítani, amikor ködös hajnalokon a tárnába leereszkedtünk, és sikta végéig nem is láttuk egymást. Most már az élet is ilyen sikta, hogy csak a végén találkozunk majd megint, ki tudja, lehet, csak néhány rövid pillanatra akkor is, de ez ellen nem lehet reklamálni, nem olyan, mint a boltban a visszajáró, mert itt nem számolhatjuk ki előre, mennyi jár nekünk. És még nem is szólhatunk semmit, mert ugyan mi megtaláltuk egymást az életben, de ha minket nem talál meg senki, akkor fújhattuk volna az egészszet, ahogy van. És nem sokon múltott, hogy sose találkozhassunk.

– Amarró főntrő gyött lefele a kosár ne, nem áta el semmi se a zúttját – így mesélte Mamuka a történet elejét, mikor elszántam magam, hogy rákérdezzek. – Pedig ha merreked, amarra kintebb, ott is maratt vóna ítéletnapig. Ibinek meg akkor hótt meg a zura, mevvót eccseppet zavarodva bele. Oszt a Lacukányi dógozott, a zőzeket rendezte, mer ott meg hájtó vót a zember, emlékszel-e métter? Ej, dehonnem, a Fercsi, vagy Karcinak vót a nagyapja az, amarra ne, a sor végén, a bányásztelep alatt. Akkoriba még nem ijjen káromkodó külfődiek gyöttek ide vadásznyi, ha a Sturmányi jártak a zurak, miniszterek, esszóval fínom emberek vótak. Oszt a Lacuka hájtotta nekik, oszt améknék meglőtték a zannyát, hazavitte a kicsínyt. Oszt a zőzikének nem lehetett mondanyi, hogy baja van most Ibinek, annak akkor is ugyanúgy kellett ennyi, innyi anni, kieresztenyi futkosnyi egy csőppet. Osz leszaladt amarra ne, a patakig a kert, mer később atták csak el a porta végét a suszternek, addig a zővék vót végig. Na osz csak hallgassa Ibi, aszongya, e, há mit rí ez a csepp gida, mevvan neki itt mindene, de osz csak nem avvót, mer a patakó gyött a sírás. Osz ott ordítotall a kosárba, aszonta, onnan szedett ki téged.

Elveszetten, lelketlenül bolyongtam a soron, benéztem minden jó komámhoz, meg-simogattam a keresztgyerekeim, mert nem bíztam már benne, hogy visszafordíthatom a dolgokat, és mondtam mindenkinek, hogy ideje csomagolni, de nem hallgattak rám, pedig ők is féltek. Azt mondták, Isten megsegít, és hiába mondtam, hogy ahhoz nem elég itthon ülni, vonogatták a válluk. Igazuk volt, őregek, mit csináljanak, nyakukon egy csomó kis mulyával, akiket így se, úgy se lesz már idejük fölnevelni. Miattuk sírtak, ha sírtak, és miattuk féltek. A végén nekem kellett megvizasztalni őket, emlékeztetni rá, hogy a gyerekeket nem érheti semmi baj, hisz már mikor megjelentek, kicsit jobbra fordult az élet, amikor ez került ide, kétszer annyi malac született, mint vártuk, amikor az, bejött a lottónégyes és így tovább, egészen Borba Jónásig, aki a legfiatalabb volt a soron és ezért a legkedvesebb.

És egy hajnalon elindultam fölfelé a patakparton, mint aki a vízbe akarja ölni magát, árok mélyére szegezett szemmel. A hidunktól indultam el, ahol a patak az út mellé ér, de följebb, amerre mentem, még kertek tövében, nyakig érő gazban vánszorog.

Lassan haladtam, minden tíz méteren vártam egy keveset, hátha tartogatnak valami meglepetést a meder mélyedései, a víz fölé benyúló bozótok. És mikorra kértem a faluból a folyásiránnyal ellentétes utat követve, a nyirkos hajnalból gyilkos meleg nap lett, égett a homlokom és a tarkóm, míg végül lefeküdtem a partra, és belelógattam a fejem a vízbe, hogy lehűljek, és akkor be kellett ismernem magamnak, amit az első pillanattól fogva tudtam, hogy annyira sekély, nincsen tenyéryi mély se, nem is patak ez, hanem csak pocsolya, valami mocskos nedvesség, és ezért hiábavaló a nekiveselkedésem, hiszen ha csak valami csoda nem történik, amiben sohasem hittem, ez a víz még egy kis ágat se ringathat el. Feküdtem a partoldalban, sem erőm, sem értelmem nem volt továbbmozdulni onnan, és a tűző napon egykettőre elnyomott a bánat.

– Most már az enyém – ezt mondta nekem Vacsu Margó, amikor táncoltunk Farkas Aladár hegedűjére, de akárhogy rángattam, nem tudtam kitáncolni belőle a lelket, és amikor később valahogy mégis kiugrott onnan bentről, jó meleg vackából az a valami, és meghidegedett az egész test, és a föld alá tettük, akkor csak még rosszabb lett minden, mert nem volt utána Bandi már senkié sem, csak a szomorúságé, csak a búskomorságé.

– Így megyen ez – mondtam neki egyszer. – A szív megállhat, az élet akkor is megy tovább, percet se nem pihen.

– Gyerekkorunkban mindig megvédtél, emlékszel? – kérdezte folyton.

– Emlékszem hát, hogyan emlékeznék.

– Most akkor miért nem védsz meg, azt mondjad?

Keserűen teltek az utolsó hónapok. Magányos kódorgások a két kocsmá közt, fáradt kezek markolásszák egykedvűen az üveget, étvágytalan gyomrokba vándorol a sok szesz. Nem segített, akármit is mondtam, úgyhogy aztán befogtam a számat, de továbbra is piszkált, hogy mit kellene tenni. Aztán egyszer csak letudódott a gondom, mert nem került elő senki egy reggel a sor végi házból, csak egy levél maradt utána, abban se írt le mindent. Késő volt már utána kutatnom, nem porzott egyetlen út sem a nyomában. Pár napig még az erdőben bujdoskoltam én is, azután hazajöttem. Azóta engem se véd senki, és én se védek már senkit, védtelen, csupasz vénember vagyok, egyre nehezebben lépdelő, éjjel-nappal keserű szájjú, télen fázó, nyáron izzadó, zsembes, mogorva senkiházi, akinek csak egy feladata maradt.

Mire felébredtem, odafönt beborult az ég, de úgy látszott, nem hoz jót nekem az sem. Merthogy köröttem álltak vagy négyen-ötten, az ő lábuktól szorult össze a gyomrom, az ő öklüktől recsegett a csontom, adtak nekem. És úgy ütöttek, olyan szenvedélyesen pofoztak, meg se mozdultam közben végig, és szóval se tiltakoztam, nem kiáltoztam, és nem átkozódtam rájuk, feküdtem mozdulatlan, még csak a fejemet se védtem. Nekem gyerekkoromban egyszer már elment tőle a kedvem, hogy ilyen darabfaembert üssek, de őket az se zavarta, ha meghaltam volna közben. És már magam se tudtam, a világon vagyok-e még, a hűvös eső is végigvágott rajtam, még mindig ütöttek-verték, ma is csodálkozom, milyen sokáig bírták, és milyen sokáig bírtam. Nem is lett volna tán vége, ha nem csap be villám a közelünkben, és lángra nem kap egy karcú fácska. Attól megrettentek ők is, a pofozást abbahagyták, legördítettek a meredek oldalon, azóta a színüket se láttam. Akkorra már, hogy, hogy nem, habosra tajtékozott a patak a hirtelen, nagy esőben. A babona után ott volt a csoda is, hogy higgyem, de akkor mit bántam én. Égő sebhelyekkel jólesett sodródni hűvöseben, és nem érdekelt, hogy hova és meddig visz, és lesz-e, aki kihalász végül majd belőle.

Kétszer vitt el engem életemben a víz, kétszer halásztak ki, és egyszer valamit én is kihalásztam, mikor már áztam órák óta. Egyszerre fölnéztem, bedagadt szemmel, ismeretlen vidéken, ismeretlen fák között kanyargott a meder, és mellettem apró, törékeny kosár ringatózott. Göbörsre rúgott csuklóval nyújtóztam utána, és többet el se engedtem. Nem tudom, mennyi ideig sodródtunk még, jó pár faluval lejjebb, Nekézsenyen is túl rángattak partra minket. Arra eszméltem föl, sírni kezdett mellettem a gyerek, még csak föl se tudtam venni magamhoz sebes kezemmel. De megvolt, ott volt nekem az istenadta, végre, és vigyáztam rá nagyon, most már nehogy elveszítsem.

Kék-zöld foltokkal tarkán értem haza a falumba, mégse bántam. Gyalogoltunk visszafele három falun át, mire ideértünk, már megint semmi víz nem volt a patakban, el se hitte senki, mert nem látták a nagy eső után, és én se hittem volna el, ha más mondja. De nem foglalkoztam vele, hogy mindent elhiggyenek, mert tudtam már, hogy nem az a fontos. Így jutott el végül Dávidka a sorra, mert az lett a neve, Mamuka meséje után. Mert volt egy régi-régi története egy emberről, gyerekkoromban is szájtátva hallgattuk, hosszú és tekervényes mese, még a falat is kiesett a szánkából, úgy csodálkoztunk rajta, ha Mamuka rákezdte, és én is ezt meséltem folyton a keresztyerekeimnek, és mára ez lett Dávidkának is kedvenc meséje.

– Hát mikor a Dávid bácsi legyött a zerdőbő – így kezdődött –, amonnan ne, a Bettyárkúton túrró, akkor mé nem vót arra irtás, sűrű, sötét erdő vót arra mindenfele, hát oszt ott lakott Dávid bácsi két marok szalma közt, ágakbó vót neki eccsepp háza, osz mink gyermekek fétőnk tőle, mer aszonták, megáj, ha rossz lesz, elvisz Susujkó, mer úccsofolták Dávid bácsit. De nem akkor gyött, amikor rosszak vótónk végül, ha amikor betegek, osz kinn át a sor végén, imádkozott magába, csak úgy a foga közt, oszt utána oszt meggyógyótónk egybő. Nem is lett attöbbet sose beteg, akié ő imádkozott eccer. Úttuggyátok meg, hogy e zígy vót.

Volt nagy öröm a kicsi fiú láttán, összeszaladt megint az egész sor. Büszke voltam nagyon, és ők is örültek, hogy hazahoztam, és ott is tartom a háznál, elkelhet még később az a kis segítség. Béla bort hozott, Jolán meg pálinkát, és persze kenőcsük is volt sajgó sebeimre, de azokkal én nem nagyon törődtem. El is múltak hamar, arra se volt időm, hogy mindenkinek elmondjam a soron, hogy szereztem őket.

Azóta nem révedek vissza távoli emlékeimre, nincsen rá időm, nagyon is megsokasodott a dolgom. Hogy, hogy nem, Gabulya Rózsa hamarost talpra állt, s hogy felépült, átjött Jockóval, és eltüntették a kertből az oszladó tetemet, nehogy Dávidkának baja legyen tőle. Nem jár már senki a kert alatt éjszakánként, nyitva lehet megint a kiskapu, és ha a faluba megyek, sincsenek a sarkamban, nem akarnak megverni, nem fenyegetőzik senki, és, mintha mi sem történt volna, köszönnek, és beszélgetnek velem. Ilyenkor elmondom nekik is, milyen nehéz az élet egy kigyerekekkel. Hogy egyszer éhes, máskor meg jön a foga, és ringatni kell folyton, meg se lehet vele állni, és nem bízhatom rá másra se, mert vagy reszket a keze, olyan vén, vagy meg valami gyerekekre lehetne csak, azzal meg mire megyek, kettőre kell figyelni egy helyett. Még akkor lehetek tőle leginkább nyugton, ha átszaladok Jolánhoz egy kis pálinkáért, és bedörzsölöm vele a szájacskáját. Azt nagyon szereti, és mindig elbóbiskol egy kicsit utána. Azontúl legfőljebb csak úgy pihenhetek, ha ülök a vécn, mert a szükségem csak el kell végezni, és olyankor van időm elgondolni messze a hegyek közé is, ahol ott bujdosik egy csupa szív ember, az én Bandi barátom, és ördög tudja, merre kóborolhat.